

HASTANEYE MÜRACAAT EDEN HASTALARIN HASTA HAKLARI KONUSUNDAKİ BİLGİLERİNİN ÖLÇÜLMESİ¹

MEASUREMENT OF PATIENT RIGHTS INFORMATION OF PATIENTS WHO APPLYING TO THE HOSPITAL

Doç. Dr. Handan ERTAŞ

Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Konya / TÜRKİYE
ORCID: 0000-0003-1794-0296

Arş. Gör. Fatma ÇİFTÇİ KIRAÇ

Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Konya / TÜRKİYE
ORCID: 0000-0001-5996-9068

ÖZET

Çalışmanın Amacı: Araştırmada Konya ilinde bir kamu hastanesine müracaat eden hastaların hasta hakları konusundaki bilgi düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmada nicel araştırma deseni ve kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anketin Cronbach Alpa değeri 0,752 çıkmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hastaların %98,3'ü sağlık personelinin hasta hakları ile ilgili bilgi alması gerektiğini, %88,3'ü ise hastaya herhangi bir tıbbi müdahale yapmadan önce hastaların izni ve rızasının alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Hastaların %98,3'ü sağlık personelinin hasta haklarıyla ilgili eğitim almasının gerekli olduğunu bildirmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Araştırma sonucunda hastaların büyük çoğunluğunun (%90) hasta hakları yönetmeliğini okumadığını ve hatta %78,3'ünün yönetmelikten haberdar dahi olmadıkları bulunmuştur. Bu sonuçlar dâhilinde hasta hakları konusunda toplumun bilinçlendirilmesi için medya, sivil toplum örgütleri ve devlet işbirliği halinde çalışmalıdır. Hastanelere başvuran hastaların hasta hakları konusunda kurum personelleri bilgilendirmeli, hasta ilişkileri birimi daha aktif hale getirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Hasta, Hasta Hakları, Hastane, Yönetmelik

ABSTRACT

Aim of the Study: It was aimed to measure the level of knowledge about patient rights of patients who applied to a public hospital in the province of Konya.

Materials and Methods: Quantitative research design and easy sampling method were used in the research. The Cronbach alpine value of the survey was 0.752.

Findings: 98.3% of the patients participating in the study stated that the health personnel should be informed about the patient rights and 88.3% stated that the patients should be granted their consent and consent before any medical intervention. 98.3% of the patients reported that it is necessary for health personnel to receive training on patient rights.

Discussion and Conclusion: It has been found out that the majority of patients (90%) do not read the patient rights directive and even 78.3% are not aware of the regulation. Within these results, media, civil society organizations and the state should cooperate in order to raise the awareness of patients about rights. Patients who apply to hospitals should be informed about the rights of the patients by the institution personnel and the patient relations unit should be made more active.

Key words: Patient, Patient Rights, Hospital, Regulation

¹ Bu çalışma 18-21 Ekim 2017 tarihlerinde Antalya'da gerçekleştirilen II. Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresinde özet olarak sunulmuş ve genişletilmiştir.

1. GİRİŞ

Hak, insana doğuştan gelen, sonra da hukuk kurallarının verdiği yetkililerdir (MEB,2011:3). İnsan hakları ise genellikle, insanın sırf insan olması nedeniyle sahip olduğu haklar olarak ifade edilir. (Karan,2006:6). İnsan hakları kurallarında eşitlik temeli vardır, evrenselidir ve bu nedenle yüksek ahlaki niteliğe sahiptir (Mangan,2006:38). İnsan haklarının tarihsel gelişimi, temelde birbirini izleyen aşğıdaki üç kuşak içinde gerçekleşmiş ve sürmektedir. Bunlar;

1.Kuşak İnsan Hakları: Klasik haklar olarak da adlandırılırlar. “Birinci kuşak hakların temel özelliğı kişilere, devletin karışamayacağı özel bir alan yaratmasıdır. Bu özel alan içinde, kişiler diledikleri gibi hareket edebilirler”(Güvercin,2007:30). Birey serbest bırakılmalı sahip olanın özel alan içerisinde dilediğı gibi hareket edebilmelidir, devlete düşen görev bu alan girmek ve karışmamaktır (Pazarıcı,2007:46). Birinci Kuşak insan haklarının içinde eşitlik, özgürlük, kişi güvenliğı, siyasal haklar sayılabilir (Saruç,2007:4).

2.Kuşak İnsan Hakları: İkinci kuşak insan hakları ekonomik, sosyal ve kültürel niteliktedir. Bu haklar klasik haklarının kullanımını kolaylaştırarak, insanın maddi ve manevi varlığını geliştirmesine ve insanca yaşamasını sağlayacak asgari hizmetlerin yerine getirilmesinde sosyal devlet anlayışı ekseninde devlete ödevler yüklemiştir (Akıncı,2009:16). Bu hak kapsamına; çalışma hakkı, sendika özgürlüğü, grev ve toplu sözleşme hakkı, sosyal güvenlik hakkı ve sağlık hakkı girmektedir (Giritli ve Güngör, 2002:24).

3.Kuşak İnsan Hakları: Üçüncü Kuşak insan hakları ise yirminci yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkan ve bir ölçüde üçüncü dünya ülkelerinin taleplerini yansıtan yeni bir halkayı oluşturur (Kurtcebe,2009:9). Çocuk, hakları, kadın hakları, çevre hakkı, gelişme hakkı, barış hakkı ve hasta hakları bu kuşak haklara örnek olarak gösterilebilir (Aydemir,2010:5).

Üçüncü kuşak insan hakları içerisinde yer alan ve insan haklarının bir uzantısı olan hasta hakları ise, insan haklarının sağlık hizmetlerine uygulanması olarak değerlendirilebilir (Kibar,2010:1). Hasta hakları sağlık hizmetlerinden faydalanma ihtiyacı bulunan fertlerin, sırf insan olmaları sebebiyle sahip buldukları ve T.C. Anayasası, milletlerarası antlaşmalar, kanunlar ve diğer mevzuat ile teminat altına alınmış bulunan haklarıdır (MEB,2011:3). Hasta hakları temel bir insan hakkıdır, hastaları istismara ve ayrımcılığa karşı koruyan ve etik uygulamaları destekleyen bir güvence tedbiridir (Kagoya et al.,2013:2). Günümüzde hasta hakları ile ilgili farkındalık dünya çapında artmakta, hükümetler ve sağlık hizmeti sağlayıcıları yüksek kaliteli sağlık hizmetlerinin sağlanması için daha hesap verebilir bir hale gelmektedirler (Al-Muammar and Gari,2017:106). Hasta haklarının daha iyi anlaşılması için öncelikli olarak hasta ve hastalık kavramına da değinmekte fayda var. Hasta sağlık hizmetlerinden faydalanma ihtiyacı bulunan kimse; bir sağlık kuruluşunun ürettiğı ve sunduğı sağlık hizmetlerinden ve bu hizmetlerden yararlanma fırsat olan veya daha önce bu hizmetten yararlanmış kişilerin tümü şeklinde tanımlanabilir (www.ihsm.gov; Kaçar,2008:4). Hastalık ise bireyin fizik, ruh veya sosyal açıdan fonksiyonelliğinin azalması veya yok olması durumudur (Aydemir,2010:1).Hasta haklarıyla ilgili olarak 01.08.1998 tarih ve 23420 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Hasta Hakları Yönetmeliğı sağlık hizmeti verilen hallerde, insan haysiyetine yakışır şekilde herkesin hasta haklarından faydalanabilmesine, hak ihlallerinden korunabilmesine ve gerektiğinde hukuki korunma yollarını fiilen kullanabilmesine dair usul ve esasları düzenlemek amacı ile hazırlanmıştır (sbu.saglik.gov). Bu yönetmelik hasta haklarını beş ana başlık altında gruplandırılmaktadır. “Bunlar (sbu.saglik.gov);

- Sağlık hizmetlerinden faydalanma hakkı
- Sağlık durumu ile ilgili bilgi alma hakkı
- Hasta haklarını korunması hakkı
- Tıbbi müdahalede hastanın rızasının alınması hakkı
- Güvenliğin ve dini vecibelerin yerine getirilmesi gibi hizmetlerden yararlanma hakkıdır.

Hasta hakları ile ilgili uygulamaları yaymaya, yönetmelikleri hazırlamaya yönelik çabalara rağmen, farklı ülkelerden yapılan çalışmalarda, ilgili düzenlemelerin farkında olmama, hasta haklarının ihlali (Ducinskiene, 2006; Zülfikar ve Ulusoy, 2001), hastanelerde tıbbi etik kurallara uyulmaması (Humayun, 2008) gibi durumların olduğu bulunmuştur (Yaghobian et al.,2014:55). Polonya’da yapılan araştırmaya

göre hastaların %42,9'u tedaviyi reddetme ya da aydınlatılmış onam hakkında bilgisinin olmadığı, Rusya'da Fotaki (2006) tarafından yapılan araştırmaya katılan hastaların yarısının hasta hakları konusunda bilgisinin olmadığı, İran'da Yaghoobian ve ark., (2014) yaptığı araştırmada hastaların sadece %36,6'sının hasta hakları yönetmeliğini bildiği, Kuzu ve ark.,(2006) Denizli'de yaptığı çalışmaya göre ise hastaların sadece %9'unun hasta hakları yönetmeliğini bildiği sonucu elde edilmiştir. Hastaların sağlık hizmetlerinden etkili bir şekilde faydalanabilmesi hasta haklarını tam manasıyla bilmesinden geçmektedir. Bu bağlamda araştırmada bir kamu hastanesine başvuran hastaların hasta hakları ile ilgili bilgi düzeyleri ölçülmüştür.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmada kolayda örnekleme yöntemi ve nicel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırma kapsamına bir kamu hastanesine müracaat eden 120 ayaktan hasta dâhil edilmiştir. Verilerin toplanmasında anket formu kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anket Çotur (2013) tarafından hazırlanmıştır. Kullanılan anketin Cronbach Alpha değeri 0,752 olarak hesaplanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler üzerinde tanımlayıcı istatistikler yapılmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan sağlık çalışanlarına ait bulgular aşağıda tablolar şeklinde verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Hastalara Ait Demografik Veriler

Yaş	Sayı(n)	Yüzde(%)	Cinsiyet	Sayı(n)	Yüzde(%)
18-25	60	50	Kadın	77	64,2
25-30	9	7,5	Erkek	43	35,8
30-35	14	11,7	Medeni Durum	Sayı(n)	Yüzde(%)
35-40	11	9,2	Evli	51	42,5
40 ve üstü	26	21,7	Bekar	69	57,5
Hasta Hakları Bilgi Durumu	Sayı(n)	Yüzde(%)	Çocuk Sayısı	Sayı(n)	Yüzde(%)
Evet	28	23,3	1	11	9,2
Hayır	23	19,2	2	14	11,7
Kısmen	69	57,5	3 ve üzeri	23	19,2
Hasta Hakları Bilgi Kaynağı	Sayı(n)	Yüzde(%)	Eğitim Durumu	Sayı(n)	Yüzde(%)
Basın Yayın Kur.	28	23,3	İlköğretim	27	22,5
Çevre	19	15,8	Lise	16	13,3
Hizmet İçi Eğit.	11	9,2	Önlisans	9	7,5
Okul	29	24,2	Lisans	59	49,2
Diğer	13	10,8	Y.Lisans/Doktora	9	7,5
Cevapsız	20	16,7	Toplam	120	100

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan hastaların %64,2'si kadın, %57,5'i bekâr, %19,2'si 3 ve üzeri çocuğa sahiptir. Katılımcıların %49,2'si lisans mezunu, %50'si 18-25 yaş aralığındadır. Hastaların %23,3'nün hasta hakları konusunda bilgisi var iken %57,5'nin kısmen bilgisi bulunmakta, %24,2'sinin hasta hakları konusunda bilgi kaynağı okul, %23,3'nün basın yayın kuruluşları ve %9,2'sinin hizmet içi eğitimidir

Tablo 2. Hasta Haklarına İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

	Evet		Hayır		Fikrim Yok	
	N	%	N	%	N	%
Sizce sağlık personeli hasta haklarıyla ilgili eğitim alması gerekli midir?	118	98,3	0	0	2	1,7
Hastanın bilgilerini/sırrını açıklayan sağlık personeline TCK (Türk Ceza Kanunu)'na göre hapis cezası verilebilir mi?	62	51,7	9	7,5	49	40,8
Her yerde söylenecek bilgiler sır olarak sayılmasa da eğer hasta bu gibi durumları (grip vb.) sağlık personelinden sır olarak saklamasını isterse bu sır kapsamına girer mi?	72	60	31	25,8	17	14,2
Hasta sağlık kuruluşunda dini vecibelerini yerine getirebilir mi?	107	89,2	2	1,7	11	9,2
Hasta, kendisine dini telkinde bulunması ve manevi yönden desteklemesi amacıyla hastaneye din görevlisi davet edilebilir mi?	61	50,8	23	19,2	36	30
Sağlık personeli, hastalara yakınlarına ve ziyaretçilere güler yüzlü, nazik, şefkatli şekilde davranmak zorunda mıdır?	110	91,7	3	2,5	7	5,8
01.08.1998 yılında Resmi Gazetede yayınlanan 23420 sayılı Hasta Hakları Yönetmeliğinden haberdar mısınız?	26	21,7	94	78,3	-	-
01.08.1998 yılında Resmi Gazetede yayınlanan 23420 sayılı Hasta Hakları Yönetmeliğini okudunuz mu?	12	10	108	90	-	-

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılan hastaların %98,3'ü sağlık personelinin hasta haklarıyla ilgili eğitim almasının gerekli olduğunu, %89,2'si hastaların sağlık kuruluşlarında dini vecibelerini yerine

getirebileceğini ifade etmiştir. Hastaların %78,3'ü 01.08.1998 yılında Resmi Gazetede yayınlanan 23420 sayılı Hasta Hakları Yönetmeliğinden haberdar olmadığını, %90'nı 01.08.1998 yılında Resmi Gazetede yayınlanan 23420 sayılı Hasta Hakları Yönetmeliğini okumadığını belirtmişlerdir.

Tablo 3. Hasta Haklarına İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

	Evet		Hayır		Bazen		Doktorun iznine bağlı		Fikrim Yok	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Hasta, kendisine sağlık hizmeti verecek veya vermekte olan sağlık personelinin kimlik bilgileri, görev ve unvanları hakkında bilgi isteyebilir mi?	93	77,5	6	5	12	10	-	-	9	7,5
Hastaya herhangi bir tıbbi müdahale yapmadan önce, hastanın izni ve rızasının alınması gerekir mi?	106	88,3	6	5	7	5,8	-	-	1	0,8
Herhangi bir tıbbi müdahale yapmadan önce hastalar müdahale hakkında bilgilendirilmeli midir?	110	91,7	1	0,8	8	6,7	-	-	1	0,8
Hastaların Ötenazi (Yaşamlarını Sonlandırma) hakkı var mıdır?	13	10,8	81	67,5	6	5	-	-	20	16,7
Hastaları bekletme söz konusu ise, bekletme sebepleri hakkında bilgi verilmeli midir?	113	94,2	1	0,8	2	1,7	-	-	4	3,3
Hastaların, kendi ile aynı hastalığa sahip, bir başka kişinin dosyasını inceleme hakkı var mıdır?	8	6,7	90	75	-	-	14	11,7	8	6,7
Hastaların sağlık durumları ile ilgili bilgileri ihtiva eden dosya ve kayıtları incelemeye veya bir suretini almaya hakları var mıdır?	73	60,8	10	8,3	-	-	27	22,5	10	8,3
Hasta tıbbi kayıtlarında bulunan eksik veya hatalı bilgilerin düzeltilmesini isteyebilir mi?	103	85,8	2	1,7	-	-	6	5	9	7,5
Hastanın refakatçi bulundurma hakkı var mıdır?	103	85,8	2	1,7	-	-	14	11,7	1	0,8

Tablo 3'e göre hastaların %77,5'i kendisine sağlık hizmeti verecek veya vermekte olan sağlık personelinin kimlik bilgileri, görev ve unvanları hakkında bilgi isteyebileceğini, %88,3'ü hastaya herhangi bir tıbbi müdahale yapmadan önce, hastanın izni ve rızasının alınması gerektiğini, %91,7'si herhangi bir tıbbi müdahale yapmadan önce hastaların müdahale hakkında bilgilendirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların %67,5'i hastaların ötenazi hakkının olmadığını, %94,2'si hastaları bekletme söz konusu ise bekletme sebepleri hakkında bilgi verilmesi gerektiğini, %85,8'i hastanın refakatçi bulundurma hakkı olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 4. Hasta Haklarına İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

	N	%
Hastalara ait kayıtlar gizli tutulmalı mıdır?	Evet	109 90,8
	Hayır	3 2,5
	5 yıl sonra açıklanabilir	2 1,7
	Fikrim yok	6 5
Tıbbi Müdahaleye izin veren hasta, müdahalenin herhangi bir döneminde bu izinden vazgeçebilir mi?	Evet	57 47,5
	Hayır	8 6,7
	Hayati tehlike yoksa	44 36,7
	Fikrim yok	11 9,2
Hastalar teşhis ve tedavi esnasında yanında bir yakınının bulunmasını isteyebilir mi?	Evet	92 76,7
	Hayır	1 0,8
	Tıbben sakınca yoksa	26 21,7
	Fikrim yok	1 0,8
Hastanın tedavisi ile doğrudan ilgili olmayan (eğitim alan doktor, hemşire, öğrenciler) personel tedavi sırasında hasta yakınında bulunabilir mi?	Evet	21 17,5
	Hayır	32 26,7
	Hastanın rızasına bağlı	56 46,7
	Fikrim yok	11 9,2
Hastanede bulunan hastaların can ve mal güvenliklerinin korunması için gerekli tedbirleri kim alır?	Hasta ve yakını	14 11,7
	Polis	9 7,5
	Hastane yönetimi	91 75,8
	Fikrim yok	6 5
Kamu Hastanelerinde hasta haklarının ihlali halinde hasta maddi ve manevi tazminat davasını kime karşı açar?	Sağlık personeline	20 16,7
	Sağlık personelinin bağlı olduğu kuruma	73 60,8
	Fikrim Yok	27 22,5
	Toplam	120 100

Tablo 4'e göre hastaların %90,8'i hastalara ait kayıtların gizli tutulması gerektiğini, %47,5'i tıbbi müdahaleye izin veren hastanın, müdahalenin herhangi bir döneminde bu izinden vazgeçebileceğini, %75,8'i hastanede bulunan hastaların can ve mal güvenliklerinin korunması için

gerekli tedbirleri hastane yönetiminin aldığı, %60,8'i Kamu Hastanelerinde hasta haklarının ihlali halinde hastanın maddi ve manevi tazminat davasını sağlık personelinin bağlı olduğu kuruma karşı açabileceğini ifade ettiler.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

İnsanların varlıklarını sürdürebilmeleri için, bazı temel haklarını sürekli muhafaza etmeleri ve bu haklarını kullanabilmeleri gerekmektedir (Petek,2013:27).Bu haklardan biri de hasta haklarıdır. Araştırmada hastaların hasta hakları konusundaki bilgi düzeyinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; hastaların %89,2'si hastaların sağlık kuruluşlarında dini vecibelerini yerine getirebileceğini ifade etmiştir. Kaçar (2008)'in yaptığı araştırmaya göre "Hastanede dini vecibelerinizi yerine getirebiliyor musunuz?" sorusuna hastaların %34,6'sı evet, %47,2'si hayır, %18,2'si kısmen diye cevap vermiştir. Saruç (2007)'un yaptığı çalışmaya göre hastaların %84,1'i hastaların sağlık kurum ve kuruluşlarının dini vecibeleri yerine getirebilme hakkı olduğunu düşünmekte, Eksen ve ark.(2004)'in çalışmasına göre de hastaların %68,2'si hastaların sağlık kuruluşlarında dini vecibelerini yerine getirme imkânı olduğunu bilmektedir.

Araştırmaya katılan hastaların %98,3'ü sağlık personelinin hasta haklarıyla ilgili eğitim almasının gerekli olduğunu bildirmiştir. Akpınar (2008)'in yaptığı araştırmaya göre hastaların %87,3'ü hasta hakları eğitimlerini yetersiz görmektedir. Kibar (2010)'in çalışmasına göre araştırmaya katılan sağlık çalışanların %51,2'si hasta hakları ile ilgili eğitim almış, %48,8'i eğitim almamıştır. Eğitim alan personellerin eğitim aldıkları yerler ise %80 hizmet içi eğitim, % 18,5'i yüksek öğrenimi sırasında eğitim almıştır. Hastaların %78,3'ü 01.08.1998 yılında Resmi Gazetede yayımlanan 23420 sayılı Hasta Hakları Yönetmeliğinden haberdar olmadığını,%90'nı Hasta Hakları Yönetmeliğini okumadığını belirtmişlerdir. Hastaların hasta hakları bilgi kaynağının %24,2'si okul,%23,3'ü basın yayın kuruluşları ve %9,2'si hizmet içi eğitimidir. Eksen ve ark.(2004)'in araştırmasına göre hastaların %64,3'nün hasta hakları konusunda bilgi aldığı tespit edilmiştir. Çalışmada hastaların %41,3'nün sağlık personelinin, %29,7'nin kitap-gazete- dergi, % 17'sinin radyo-TV, %12,1'nin de arkadaş ve komşulardan hasta hakları konusunda bilgi aldıkları belirlenmiştir. Kaçar (2008)'in çalışmasına göre hasta haklarıyla ilgili bilgiye sahip olan hastaların oranı %30,3, bilgisi olmayanların oranı ise %69,7, Akpınar (2008)'in araştırmasına göre haklarını hiç bilmeyen hastaların oranı %41,3, haklarını çok az bilen hastaların oranı %31,3'tür. Ayrıca araştırmada hasta ve yakınlarının yarısına yakını olan %48,8'i hasta hakları uygulamalarından haberdar olmadığını, %12,3'ünün haberdar olduğu bulunmuştur. Çotur (2013)'un araştırmasına göre hastaların %23,4'ü hasta hakları yönetmeliğinden haberdar olduğunu, %76,6'sı ise haberdar olmadığını belirtmiş, hastaların %10,9'u yönetmeliği okuduğunu, %89,1'i ise yönetmeliği okumadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan hastaların %77,5'i kendisine sağlık hizmeti verecek veya vermekte olan sağlık personelinin kimlik bilgileri, görev ve unvanları hakkında bilgi isteyebileceğini ifade etmişlerdir. Eksen ve ark. (2004)'in yaptığı çalışmada hastaların %51'i sağlık hizmeti verecek ve vermekte olan tabiilerin ve diğer personelin kimliklerini, görev ve unvanlarını öğrenmeye, seçme ve değiştirme hakkı olduğunu bilmektedir. Hastaların %85,8'i hastanın refakatçi bulundurma hakkı olduğunu bildirmişlerdir. Saruç (2007)'un araştırmasına göre %82,9'u refakatçi bulundurma hakkını bilmekte, Eksen ve ark. (2004)'in araştırmasında ise hastaların %68,1'i bu hakkını bilmektedir. Hastaların %90,8'i hastalara ait kayıtların gizli tutulması gerektiğini bildirmişlerdir. Kaçar (2008)'in araştırmasında "Tedaviniz hakkında bilgilerin gizli tutulduğuna inanıyor musunuz" sorusuna hastaların %56,9'u hayır, demiş, Saruç (2007)'un araştırmasında hastaların %84,7'si kendi sağlık durumu ile ilgili bilgilerin gizli tutulmasını isteme hakkı olduğunu bilmekte, Çotur (2013)'un araştırmasında ise "Hastalara ait kayıtlar gizli tutulmalı mıdır" sorusuna ankete hastaların %87,5'i evet %5,5'i hayır olarak cevap vermişlerdir.

Araştırma sonucunda hastaların büyük çoğunluğunun (%90) hasta hakları yönetmeliğini okumadığını ve hatta %78,3'ünün yönetmelikten haberdar dahi olmadıkları bulunmuştur. Hastalar sağlık personelinin hasta haklarıyla ilgili eğitim almasının gerekli olduğunu vurgulamıştır. Bu sonuçlar dâhilinde hasta hakları konusunda toplumun bilinçlendirilmesi için medya, sivil toplum örgütleri ve devlet işbirliği halinde çalışmalıdır. Hastanelere başvuran hastaları hasta hakları konusunda kurum personelleri bilgilendirmeli, hasta ilişkileri birimi daha aktif hale getirilmelidir. Ayrıca hastanelerde çalışan personellere hasta hakları ile ilgili verilen hizmet içi eğitimler artırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKINCI, B. (2009). Hasta Hakları Birimi Uygulamasında Kozan Devlet Hastanesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- AKPINAR, K. (2008). Acil Servislerde Hasta Hakları (Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- AL-MUAMMAR, S. A., GARİ, D.M. K. (2017). Doctors' knowledge of patients' rights at King Fahd Hospital of the University, Journal of Family and Community Medicine, Published by Wolters Kluwer – Medknow,106-110.
- AYDEMİR, İ. (2010). Sağlık Bakanlığı'na Bağlı Hastanelerde Hasta Hakları Uygulamalarının Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- ÇOTUR, H. (2013). Hasta Hakları ve Kocaeli Gölcük Necati Çelik Devlet Hastanesi Personeli ile Hastaneye Müracaat Eden Hastaların Hasta Hakları Konusundaki Bilgilerinin Ölçülmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Ankara.
- DUCİNSKIENE, D., VLADICKIENE, J., KALEDIENE, R., HAAPALA, I. (2006). Awareness and practice of patient's rights law in Lithuania, BMC Int Health Hum Rights, 6, 10.
- EKSEN, M., KARADAĞ, N., IŞIKAY, Ç., KARAKUŞ, A., SEYHAN, D., KARANLIK, M. (2004). Hastaların Hasta Hakları Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, Issn: 1303-5134,1-12.
- FOTAKİ, M.(2006). Users' perceptions of health care reforms: quality of care and patient rights in four regions in the Russian Federation, Social Science and Medicine, 63(6), 1637-1647.
- GİRİTLİ, İ., GÜNGÖR, H.A. (2002). Günümüzde İnsan Hakları, Der Yayınları, No:327, İstanbul.
- GÜVERCİN, C. H. (2007). Türkiye'deki Gelişimi Açısından Hasta Hakları Kavramı, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- HASTA HAKLARI YÖNETMELİĞİ.(1998). Resmi Gazete, Sayı: 23420 http://www.ihsm.gov.tr/indir/mevzuat/yonetmelikler/13052005_y_10.pdf, Erişim Tarihi:21.09.2017.
- HUMAYUN, A., FATİMA, N., NAQQASH, S., HUSSAİN, S., RASHEED, A., IMTIAZ, H., IMAM, S. Z. (2008). Patients' perception and actual practice of informed consent, privacy and confidentiality in general medical outpatient departments of two tertiary care hospitals of Lahore, BMC Med Ethics, 9, 14.
- KAÇAR, H. (2008). Hastanede Yatan Hastaların Hasta Hakları Konusunda Bilgi Düzeyi, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon.
- KAGOYA, H.R., KIBUULE, D., MİTONGA-KABWEBWE, H., EKİRAPA-KİRACHO, E., SSEMPBWA, J. (2013). Awareness of responsiveness to and practice of patients' rights at Uganda's national referral hospital, African Journal of Primary Health Care Family Medicine, 5(1), 1-7.
- KARAN, U. (2006). Türkiye'de Sosyal Hakların Mahkemeler Önünde İleri Sürülebilirliği Ve Yüksek Yargı Organlarının Sosyal Haklara Yaklaşımı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- KİBAR, N. (2010). I.Basamak Sağlık Hizmetlerinde Hasta Hakları Bilinirlik Düzeyinin Ölçülmesi: Bahçelievler Örneği Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- KURTCEBE, Z. Ö. (2009). Bir Üniversite Hastanesine Başvuran Hasta ve Yakınları ile Araştırma Görevlilerinin Hasta Hakları Konusundaki Bilgi, Tutum ve Yararlanma Durumlarının Değerlendirilmesi, Uzmanlık Tezi, Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ankara.
- KUZU, N., ERGİN, A., ZENCİR, M. (2006). Patients' awareness of their rights in a developing country. Public Health, 120(4), 290-296.

MANGAN, S. (2006). Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Hasta Hakları Uygulamalarının Sosyolojik Açıdan İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, M. S. G. S. Ü., Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI (2011). Sağlık Hizmetleri Sekreterliği, Hasta Hakları I, 346SBI028.

PAZARCI, A. A. (2007). Hasta Hakları ve İdarenin Sağlık Hizmetlerinden Doğan Sorumluluğu, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

PETEK, H.(2013). Sağlık Hukuku, Açıköğretim Anadolu Üniversitesi Yayını, No: 2859.

SARUÇ, S.(2007). Kadın Hastalıkları ve Doğumevi Eğitim ve Araştırma Hastanelerinde Yatan Hastaların Hasta Hakları Bilgi Düzeyinin Belirlenmesi: Ankara Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

YAGHOBİAN, M., KAHENİ, S., DANESH, M., ABHARİ, F.R. (2014). Association between Awareness of Patient Rights and Patient's Education, Seeing Bill, and Age: A Cross-Sectional Study, Global Journal of Health Science, 6(3),55-64.

ZÜLFİKAR, F., ULUSOY, M.F. (2001). Are Patients Aware of Their Rights? A Turkish study, Nurs Ethics, 8(6), 487-498.

<https://sbu.saglik.gov.tr/hastahaklari/yonetmelik.htm>, Erişim Tarihi:21.09.2017.